

Schaderegelingen

Programma Ruimte voor de Rivier

Project Waterberging
Volkerak-Zoommeer

Boompjes 200
3011 XD Rotterdam
Postbus 556
3000 AN Rotterdam
T 010 402 66 39
www.rws.nl/ruimtevoorde_rivier

Contactpersoon

T -

Datum

11 oktober 2011

Ons kenmerk

VZM 1352861

Uw kenmerk

-

Bijlage(n)

-

1. Inleiding

Waterberging op het Volkerak-Zoommeer is een van de op zichzelf rechtmatige maatregelen ter uitvoering van de PKB Ruimte voor de Rivier, waarbij bij de uitvoering van de maatregel schade kan worden toegebracht aan derden.

Hierbij kan gedacht worden aan onder meer de volgende schadesoorten:

- Waardevermindering van gronden en opstallen, inkomensschade en omrijnschade.
Deze mogelijke schaden worden toegelicht in paragraaf 2.
- Schade bij de daadwerkelijke inzet van de maatregelen.
Deze mogelijke schaden worden toegelicht in paragraaf 3.

2.1. Schade als gevolg van het besluit Waterberging.

Op basis van de bevoegdheidscheppende Beleidsregel schadevergoeding Ruimte voor de Rivier kan de Minister van Infrastructuur en Milieu de nadelen, die worden veroorzaakt door rechtmatige besluiten en handelingen ter uitvoering van de PKB Ruimte voor de Rivier, compenseren. Daarbij beoordeelt de Minister een schadeverzoek naar de op dat geval betrekking hebbende materiële maatstaven. Indien een wettelijk voorschrift van toepassing is, bijvoorbeeld artikel 6.1 Wro op planschade ten gevolge van een bestemmingsplan, kent de Minister de vergoeding toe met inachtneming van het omtrent de toekenning van planschade bepaalde in artikel 6.1 Wro en de daarop gebaseerde jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Indien er sprake is van een schadeveroorzakend besluit of handelen waarvoor een wettelijke beoordelingskader ontbreekt, is het beginsel van de gelijkheid voor de openbare lasten op de aanvraag van toepassing. De op grond van dit beginsel vergoede schade wordt ook als nadeelcompensatie aangeduid.

Schade die een gevolg is van de verwerving van grond of een opstal op basis van de Ontheffingswet komt hier niet aan de orde. Schade die een gevolg is van onrechtmatig handelen, bijvoorbeeld bouwschade, wordt evenmin behandeld.

2.2. Planschade

Artikel 6.1. e.v. van de Wet ruimtelijke ordening voorziet in de tegemoetkoming in planschade die een gevolg is van een planologisch besluit. De planschade, die hierdoor ontstaat, kan bestaan uit vermogensschade van een onroerende zaak of inkomensschade van een bedrijf. In het project Waterberging Volkerak-Zoommeer is het mogelijkwerijs schadeveroorzakende planologisch besluit het vast te stellen Rijksinpassingsplan.

De schade, die door een planologisch besluit kan ontstaan, door een planologische wijziging in de buurt van het perceel van een belanghebbende, wordt indirecte schade genoemd. Een planologische wijziging op het perceel van belanghebbende zelf wordt directe schade genoemd.

Voorbeelden van planschade zijn:

- beperking van bebouwingmogelijkheden op het eigen perceel;
- beperking van het uitzicht van een woning als gevolg van de aanleg van een kunstwerk.

Wettelijk kader

In de Beleidsregel Ruimte voor de Rivier worden in artikel 2 de schadeoorzaken genoemd waarop de Beleidsregel van toepassing is. Hieronder worden onder meer verstaan de planologische besluiten genoemd in artikel 6.1. Wro, een rechtmatig projectbesluit en een door de Minister vastgesteld Rijksinpassingsplan.

De Minister zal bij het nemen van een besluit op een verzoek om schadevergoeding op basis van de Beleidsregel rekening houden met het op dat geval betrekking hebbende materiele recht.

2.3. Nadeelcompensatie

Nadeelcompensatie voorziet in het vergoeden van schade waarvoor een wettelijke regeling ontbreekt. De grondslag voor nadeelcompensatie is gelegen in het beginsel van de gelijkheid van de openbare lasten. Dit beginsel voorziet er in om de (schadelijke) gevolgen van overheidsoptreden gelijk te verdelen over de burgers.

Bij dit beginsel zijn het vereiste van de abnormale last en het vereiste van de speciale last de twee kernvoorwaarden. Dit houdt in dat de schade buiten het normale maatschappelijke risico of normale bedrijfsrisico moet vallen om voor vergoeding in aanmerking te komen. Verder moet er sprake zijn van een last die op een beperkte groep burgers onevenredig zwaar drukt

In het geval van het project waterberging Volkerak-Zoommeer betekent dit dat indien een belanghebbende schade zal lijden als gevolg van bijvoorbeeld een tijdelijke afsluiting van een weg als gevolg van werkzaamheden, hij een beroep kan doen op de Beleidsregel.

Wettelijk kader

Nadeelcompensatie heeft geen grondslag in een algemene wettelijke regeling. Er zijn wel verschillende beleidsregels op basis waarvan verzoeken om nadeelcompensatie kunnen worden behandeld. Hierbij kan worden genoemd de Regeling nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999 die in artikel 2, derde lid van de Beleidsregel schadevergoeding Ruimte voor de Rivier wordt genoemd.

Programma Ruimte voor de Rivier
Project Waterberging
Volkerak-Zoommeer

Datum
11 oktober 2011

Ons kenmerk
VZM 1352861

2.4. Procedure

Op 21 april 2009, Staatscourant 2009, nr. 82, heeft de Staatssecretaris de Beleidsregel schadevergoeding Ruimte voor de Rivier vastgesteld. Deze bevoegdheidsscheppende beleidsregel biedt aan de Minister de mogelijkheid om uitvoering te geven aan het beleid dat is gericht op het compenseren van nadelen als gevolg van bestuurlijk handelen, mede verband houdend met de realisering van het project waterberging Volkerak Zoommeer. Met de vaststelling van de Beleidsregel wordt beoogd om één loket te creëren voor de behandeling van verzoeken om schadevergoeding. De Minister beslist dan op basis van de bestaande wettelijke en buitenwettelijke bepalingen die op de vermeende schadeoorzaak betrekking hebben.

Programma Ruimte voor de Rivier
Project Waterberging
Volkerak-Zoommeer

Datum
11 oktober 2011

Ons kenmerk
VZM 1352861

Procedure voor een verzoek om schadevergoeding op basis van de beleidsregel schadevergoeding Ruimte voor de rivier

De procedure die leidt tot een besluit van de Minister op een ingediend verzoek om schadevergoeding verloopt volgens de bepalingen van de Regeling nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999. De artikelen 12 tot en met 20 van de Regeling Nadeelcompensatie verkeer en Waterstaat 1999 zijn daarom van overeenkomstige toepassing op het aanvragen en behandelen van een aanvraag op basis van artikel 2 van de beleidsregel.

Voor de beoordeling van een verzoek om schadevergoeding op basis van de beleidsregel schadevergoeding Ruimte voor de Rivier zal een onafhankelijke commissie worden benoemd die advies uitbrengt aan de Minister. De onafhankelijke commissie begint haar werkzaamheden met een hoorzitting en brengt een conceptadvies uit waarop door belanghebbenden schriftelijk kan worden gereageerd. Daarna zal een definitief advies worden uitgebracht. De Minister besluit op het ingediende verzoek om schadevergoeding met inachtneming van dit definitieve advies. Het advies van de onafhankelijke commissie zal worden uitgebracht met inachtneming van het geldende materiele recht, dus met inachtneming van de (planschade)jurisprudentie ex artikel 6.1 Wro respectievelijk de jurisprudentie die betrekking heeft op nadeelcompensatie. Tegen het besluit van de Minister staan de normale rechtsmiddelen van de Algemene wet bestuursrecht open.

Eén schadeloket voor de behandeling van verzoeken om schadevergoeding

Met de vaststelling van de Beleidsregel schadevergoeding Ruimte voor de Rivier wordt beoogd om één schadeloket te creëren voor de behandeling van verzoeken om schadevergoeding. Het schadeloket wil duidelijkheid verschaffen voor de burger wat zal leiden tot:

- één besluit over (samenhangende) verzoeken om schadevergoeding;
- iedereen gelijk behandelen (eenvormige besluitvorming over "zelfde soort" verzoeken);
- efficiënte behandeling van verzoeken om schadevergoeding door één onafhankelijke commissie.

3. Schade bij daadwerkelijke inzet van waterberging.

Voor schade als gevolg van de inzet van waterberging op het Volkerak-Zoommeer zijn de artikelen 7.14 en 7.15 van de Waterwet van toepassing. Het gaat dan om schade die optreedt als gevolg van een rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van waterbeheer. Deze wet geldt voor alle waterbeheerders (waterschappen en Rijk).

Programma Ruimte voor de Rivier
Project Waterberging
Volkerak-Zoommeer

Datum
11 oktober 2011

Ons kenmerk
VZM 1352861

3.1. Schade als gevolg van de inzet Waterberging

Als de waterbeheerder zijn taak op een rechtmatige wijze uitoefent kan het toch zijn dat iemand daar schade door krijgt. Het betreft hier het concreet handelen in de vorm van de inzet van Waterberging, maar ook de daaruit direct voortkomende en noodzakelijke en rechtmatige handelingen zoals het sluiten van sluizen en het instellen van bijvoorbeeld een maalstop door de waterschappen.

Met deze situatie is nu in de Waterwet rekening gehouden. In artikel 7.14 van de Waterwet is geregeld dat degene die schade lijdt als gevolg van rechtmatig handelen van de waterbeheerder een schadevergoeding kan krijgen als de schade "niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en voor zover de vergoeding niet of niet voldoende anderszins is verzekerd".

De gevolgen van waterberging zowel binnen- en buitendijks worden daar waar mogelijk en haalbaar voorkomen dan wel gemitigeerd (verzacht). De daarbij behorende maatregelen van fysiek tot inzetprotocol vragen ook om inzet van de betrokkenen in geval waterberging wordt ingezet (sluiten van sluizen, plaatsen van boxbarriers, aansluiten van mobiele pompen etc). Ondanks deze inzet van betrokkenen kan er schade worden geleden en kan dit leiden tot een verrekening van de schade op basis van de Waterwet. Het is dus niet zo dat het treffen van maatregelen om schade te verminderen of voorkomen een schadeuitkering uitsluit.

3.2. Procedure schadevergoeding

In geval van waterberging op het Volkerak-Zoommeer kan de situatie zich voordoen dat er schade ontstaat die op grond van de Waterwet zowel geclaimd kan worden bij het Rijk als bij het Waterschap. Dit is bijvoorbeeld het geval bij schade door wateroverlast, wanneer er schade optreedt die twee oorzaken kan hebben. De eerste oorzaak kan zijn dat het Waterschap er niet voor gezorgd heeft dat de wateroverlast binnen de bepaalde normen van het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) blijft. De tweede oorzaak kan zijn extra overlast zijn als gevolg van waterberging op het Volkerak-Zoommeer door de PKB-maatregel. De waterschappen en het Rijk spreken af dat schadeclaims bij die optredende omstandigheden gezamenlijk worden behandeld. De beoordeling van de claims wordt dan in handen gelegd van een onafhankelijke commissie die zal bepalen of er een recht op schade is en die tevens een advies geeft over de verdeling van de schade.